

UNIVERZITA PARDUBICE

Univerzitní knihovna

Výroční zpráva za rok 2000

Leden 2001

Zpracovala: Mgr. Iva Prochásková

Obsah

1. Úvodní přehledová zpráva
 - 1.1. Akvizice
 - 1.2. Výpůjčky a návštěvnost univerzitní knihovny
 - 1.3. Technické vybavení
 - 1.4. Nové informační technologie
 - 1.4.1. Systém pro digitální zpřístupnění a archivaci „šedé literatury“
 - 1.4.2. Systém zpřístupnění periodik ve vnitřní síti UPa
 - 1.4.3. Systém samoobslužné rezervace pro počítačové studovny
 - 1.4.4. Automatizovaná evidence skladových zásob skript UPa
 - 1.5. Národní a mezinárodní informační spolupráce
 - 1.6. Výchova uživatelů
 - 1.7. Revize a ochrana fondu
 - 1.8. Činnost Knihovny rady
 - 1.9. Další činnost
2. Plán činnosti pro rok 2001
 - 2.1. Nákup informačních zdrojů
 - 2.2. Revize a ochrana fondu, dlouhodobé výpůjčky
 - 2.3. Rozvoj informační infrastruktury a technologií
 - 2.4. Výchova uživatelů
 - 2.5. Další vzdělávání knihovníků
3. Přílohy
 - 3.1. Finanční hospodaření
 - 3.2. Fondy
 - 3.3. Služby
 - 3.4. Personální zajištění
 - 3.5. Databáze
 - 3.5.1. Databáze zpřístupňované univerzitní knihovnou
 - 3.5.2. Využití aplikací zpřístupňovaných přes CD-server
 - 3.5.3. Přehled využití databáze ProQuest
 - 3.5.4. Přehled využití databáze EIFL-Direct
 - 3.5.5. Přehled přístupů do databáze CrossFire Beilstein
 - 3.6. Návštěvnost UK
 - 3.6.1. Srovnání počtu návštěv v letech 1998-2000
 - 3.6.2. Průměrná návštěvnost po dnech v zimním semestru 2000/2001

1. Úvodní přehledová zpráva

1.1 Akvizice

Nákup knih a skript domácích vydavatelství podle profilu fondu i podle požadavků jednotlivých učitelů byl prováděn průběžně, takže byly ve velké míře podchyceny nově vydané tituly odpovídající profilu UK. Podařilo se zlepšit spolupráci s jednotlivými fakultami a profil fondu byl podle jejich dispozic aktualizován a upřesněn. Díky velmi dobré spolupráci s vedoucími nově ustavených kateder na ÚJHS bylo včas připraveno informační zabezpečení nových oborů a velká část literatury již byla zakoupena.

Nákup zahraniční literatury byl soustředěn do období kolem Mezinárodního knižního veletrhu v Praze (květen), kdy jsou dodavateli poskytovány mimořádné slevy, a do podzimních měsíců, kdy byly vyřizovány především požadavky od nositelů grantových projektů. Mimořádnou příležitostí k nákupu pak byla výstava zahraniční literatury, kterou ve spolupráci s UK uspořádalo v červnu v prostorách FChT knihkupectví Malé centrum Brno.

Roční přírůstek byl ve srovnání s r. 1999 vyšší o 450 svazků. Literatura za více než 500 tisíc Kč byla nakoupena ze zdrojů mimo rozpočet UK (granty, výzkumné záměry, rozpočty kateder apod.).

V oblasti nákupu periodik nedošlo k významným změnám. Pouze z důvodu extrémního nárůstu kursu USD musel by zrušen americký časopis *Journal of Liquid Chromatography*. Náhradní způsob získávání informací z tohoto zdroje byl zajištěn.

Koncem roku byla předplacena další periodika především pro nové obory vznikající fakulty humanitních studií. Většina z nich byla uhrazena z grantových a účelových prostředků ÚJHS.

Významného pokroku bylo dosaženo v akvizici databázových zdrojů, a to především díky účasti UK v několika projektech grantového programu LI – Informační zdroje pro vědu a výzkum na léta 2000 - 2003, který vyhlásilo MŠMT ČR. Jedná se především o:

- přístup do citačních indexů firmy ISI prostřednictvím databáze Web of Science s retrospektivou od r. 1985
- přístup do polytematické plnotextové databáze ProQuest producenta Bell+Howell
- přístup do polytematické plnotextové databáze EIFL Direct - EBSCO
- zpřístupnění plných textů téměř čtyř set periodik vydávaných nakladatelstvím Elsevier (UK z toho předplácí 4 tituly)
- zpřístupnění plných textů všech periodik vydávaných nakladatelstvím Springer Vlg.

Další významný zdroj – databáze nebezpečných látek MEDIS ALARM 2000 (zpřístupněna od listopadu pro celou UPa prostřednictvím CD-serveru UK) byl financován z projektu FRVS č.1429/2000 "Inovace a rozvoj výukové laboratoře Univerzitního ekologického centra", jehož hlavním řešitelem je doc. RNDr. Jaroslava Machalíková, CSc..

V r. 2000 tak došlo k obrovskému posunu od klasických tištěných zdrojů (které samozřejmě zůstávají nadále důležitými především pro základní formy studia) ke zdrojům elektronickým, mezi jejichž hlavní výhody patří stálá dostupnost (nezávislost na otevírací době knihovny a počtu exemplářů) a aktuálnost (aktualizace zdrojů probíhá denně, týdně nebo nanejvýš měsíčně).

1.2 Výpůjčky a návštěvnost univerzitní knihovny

V r. 2000 dále pokračoval nárůst uživatelů UK. Protože již po celý rok byl používán nový software pro registraci uživatelů i denních návštěvníků, jsou níže uvedená čísla velmi průkazná. Počet návštěv v nové budově UK přesáhl magickou hranici sto tisíc, což je oproti r. 1999 nárůst o 54%. Rekordním dnem byl 4. říjen 2000, kdy knihovnu navštívilo 916 uživatelů. Další zajímavé statistické údaje jsou graficky znázorněny v příloze.

Počet návštěv ve studovně na nám. Čs. legií se v posledních letech příliš nemění a pohybuje se kolem dvaceti tisíc ročně.

Došlo ke zvýšení počtu uživatelů z řad veřejnosti. V r. 2000 se jich do UK zapsalo 861, tj. nárůst o více než 300 ve srovnání s r. 1999. Z celkového počtu registrovaných uživatelů (5229) tak činí již 16,5%.

Zvýšil se také počet absenčních výpůjček (ze 47 tisíc na 73 tisíc), ale protože došlo ke změně metodiky ve statistickém vykazování (oproti r. 1999 se jako výpůjčka vykazuje také prodloužení výpůjční lhůty) nejsou údaje z těchto dvou let přímo porovnatelné.

1.3 Technické a softwarové vybavení

V r. 2000 se také podařilo částečně zlepšit vybavení UK počítači a další technikou:

- rešeršní studovna byla doplněna čtyřmi PC s odpovídajícími parametry pro práci v databázích a na Internetu (financováno z rozpočtu UK 1999), z rozpočtu 2000 byl zakoupen nový HUB s kapacitou 40 přípojných míst a celá studovna (tj. 9 PC) tak byla v květnu zprovozněna
- z projektu FRVŠ 1410 byl financován nákup nového serveru HP NetServer LC 3 PIII-500 HS s příslušenstvím, pracovní stanice Office Pro 5000 micro a software Recognita Plus v. 5.0 upgrade
- z projektu FRVŠ 1111 (společný projekt s VŠCHT Praha) byl nakoupen další 40 MB HD k CD-ROM serveru a software pro vzdálenou správu Norton PCAnywhere 9.2. Base a Host
- z interního grantu byl nakoupen skener HP ScanJet 6300C a software pro práci s dokumenty v pdf formátu Adobe Acrobat 4.0
- z rozpočtu UK byl nakoupen analogový kopírovací stroj Minolta EP 2030 s mincovníkem, barevná tiskárna HP 2500C, skener HP 8100C Digital Sender pro přímé zasílání skenovaných textů elektronickou poštou a rezervní 15“dotykový monitor pro registrační PC na vstupu do UK

K odpisu bylo navrženo již nefunkčních a neopravitelných 8 PC.

K 31.12.2000 je v UK (včetně pobočky na nám. Čs. legií) přístupno uživatelům:

- 12 PC s vyhovující konfigurací pro práci v databázích a v Internetu
- 1 multimediální PC se skenerem a 19“ monitorem
- 2 PC pro práci v programu Word a Excel *)
- 5 PC s elektronickým katalogem knihovny OPAC *)

*) Tyto počítače jsou zastaralé, mají nevyhovující konfiguraci a jsou velmi poruchové. Jejich výměnu se v r. 2000 nepodařilo realizovat.

1.4 Nové informační technologie

1.4.1 Systém pro digitální zpřístupnění a archivaci „šedé literatury“ UPa

V UK byl řešen projekt v rámci FRVŠ (Ing. Jiří Petráš, CSc. a Ing. Eva Rubešová). Cílem tohoto projektu bylo navrhnout systém pro digitální zpřístupnění dokumentů vydávaných na Univerzitě Pardubice, tj. především sborníků prací UPa (Scientific Papers) a závěrečných vysokoškolských prací studentů UPa, a jejich archivaci v digitální podobě s možností indexace. Do OPAC katalogu přístupného přes Internet byly doplněny odkazy na tyto dokumenty a navíc možnost plnotextového prohledávání. Systém se do konce r. podařilo realizovat a vyzkoušet na vzorku dat (sborníky FES a UJHS, několik bakalářských a diplomových prací) – viz <http://library.upce.cz/knihovna/katalog/fullstart.asp>.

Předpokládá se, že tímto způsobem budou zpřístupňovány veškeré diplomové a disertační práce obhájené na UPa. V tomto smyslu byla vypracována směrnice zcela odpovídající

ustanovením Autorského zákona 121/2000 Sb., která čeká na schválení vedením školy. Zpřístupňování výsledků odborných a vědeckých prací vznikajících na vysokých školách elektronickou formou se na zahraničních univerzitách objevuje stále častěji. Uvedením výše uvedeného systému do rutinního provozu se tak UPa může stát průkopníkem v nových technologiích u nás.

1.4.2 Systém zpřístupnění periodik ve vnitřní síti Univerzity Pardubice

Tento úkol byl řešen v rámci vnitřního grantu UPa (Ing. Jiří Petráš, CSc., Ing. Barbora Hlavatá). Cílem bylo umožnit pedagogům UPa využívat některé informační zdroje UK přímo od „svého stolu“. Projekt byl řešen v těchto krocích:

- Na WWW stránkách UK byl vystaven seznam docházejících periodik v nové strukturované podobě. K titulům, které jsou dostupné také v elektronické podobě jsou postupně doplňovány linky umožňující vstup přímo z názvu .
- U periodik dostupných pouze v papírové formě (zatím vybrané tituly) jsou v knihovně skenovány obsahy jednotlivých čísel okamžitě, jakmile číslo dojde, a tyto obsahy jsou vystaveny.

<http://library.upce.cz/knihovna/periodika/casceske2000.htm>

- Uživatel má možnost požádat e-mailem o vybraný článek přímo z www stránky a služba v knihovně zajistí dodání dokumentu elektronickou formou ve formátu pdf.

<http://library.upce.cz/knihovna/periodika/scan/autrev.htm>

Technologie byla uvedena do zkušebního provozu v listopadu.

1.4.3 Systém samoobslužné rezervace pro počítačové studovny UK

Kvůli obrovskému nárůstu zájmu studentů o využívání počítačů v UK bylo třeba vyřešit systém rezervací tak, aby k tomu nemusely být vyčleněny pracovní kapacity personálu v UK. Systém byl vyvinut jako doplněk k výpůjčnímu systému a automatické evidenci návštěvníků. Umožňuje studentům rezervovat si určitý počítač (databáze, Internet, multimedia, Word) na určitý den a hodinu. Využívá se k němu registrační PC s dotykovou obrazovkou na vstupu do UK.

1.4.4 Automatizovaná evidence skladových zásob skript vydávaných na UPa

Jednou z činností zajišťovaných pracovníky UK je také správa skladu skript, zásobování prodejny EMADO a spolupráce s edičními referenty fakult, jimž je pravidelně dvakrát ročně podáván přehled o stavu zásob u jednotlivých titulů. Tuto práci bylo třeba zefektivnit, proto vypracovala během jara Ing. Barbora Hlavatá program na automatizovanou evidenci skladu. Po odladění začala v létě pí Šolcová databázi plnit daty a od zimního semestru je databáze v rutinním provozu. Databáze poskytuje okamžitou aktuální informaci o stavu zásob ve skladu UPa, dále jsou do ní dvakrát ročně (k 30.6 a k 31.12.) doplněna aktuální data z prodejny EMADO. Takto aktualizovaná data jsou pak zaslána edičním referentům, kteří tak před začátkem každého semestru získají přehled o rozebraných titulech a o počtech kusů u jednotlivých titulů.

1.5 Národní a mezinárodní informační spolupráce

Konzultace ohledně organizace provozu v knihovně, knihovnického systému a výpůjčního procesu byla poskytnuta knihovně ČZU v Praze

Zasílání dat do souborných katalogů:

- katalog diplomových prací z oblasti životního prostředí (Český ekologický ústav) – zasláno 18 záznamů diplomových prací obhájených na UPa,
- databáze tzv. „šedé literatury“ (Státní technická knihovna Praha) – zasláno 19 záznamů o obhájených pracích v doktorském studiu,
- souborný katalog ČR (Národní knihovna Praha) - záznamy nových přírůstků pravidelně zasílány každé čtvrtletí.

Knihovna je kolektivním členem profesní organizace knihovníků a informačních pracovníků SKIP. V UK se zjara konalo zasedání východočeského regionálního výboru.

Vedoucí knihovny pracovala jako místopředsedkyně Oborové komise E „Vysokoškolské knihovny“ pro výběrové řízení FRVŠ 2001.

V mezinárodním měřítku spolupracovala knihovna se zahraničními partnery především v oblasti výměny informačních zdrojů. Tímto způsobem získávala v tomto roce např. periodika Nature a National Geographic. Nejdůležitějšími partnery jsou British Library, Universitätsbibliothek und Technische Informationsbibliothek Hannover a Deutsche Forschungsgemeinschaft Bonn.

1.6 Výchova uživatelů

Podle dobrých zkušeností z r. 1999 byli opět všichni studenti nastupující do 1. ročníků v rámci některé z úvodních přednášek na fakultách seznámeni se základními údaji o knihovně a možnostmi jejího využívání. Již v prvním týdnu zimního semestru měli tedy studenti základní informace o knihovně k dispozici a pracovním výpůjčnickému oddělení tak odpadlo nekonečné opakování stále stejných pokynů při jejich registraci. Zdá se, že spolupráce navázaná s fakultami při zajišťování těchto přednášek se stává trvalou a jistě i oboustranně výhodnou.

V knihovně byly následně vypsány termíny školení „Práce s elektronickým katalogem UK a orientace ve fondu“. Bohužel se nesetkaly u studentů s ohlasem, takže byl realizován pouze jeden termín s několika účastníky. Oproti loňskému roku je to naprostý propad a potvrzuje se, že není možno účast na těchto typech školení ponechat pouze na iniciativě studentů.

Naopak jako velmi účelné se ukazuje, zařadí-li školení pro práci s informačními zdroji do svého předmětu pedagog a do knihovny se studenty přijde. V letním semestru 1999/2000 tak proběhlo školení studentů 1. ročníku oboru „Kulturní dějiny“ v rámci prosemináře doc. Lenderové. V zimním semestru 2000/2001 se uskutečnilo ve dvou termínech základní školení OPAC pro studenty ÚJHS (Mgr. Večeřová, Mgr. Matušková). 10 studentů z této skupiny pak iniciativně požádalo ještě o úvodní školení pro práci s databázemi v rešeršní studovně.

Na základě iniciativy ing. Kraftové bylo experimentálně vyzkoušeno zařazení dvouhodinového kursu „Úvod do práce s informačními zdroji“ do předmětu „Základy informačních technologií“. Bylo vypsáno 12 termínů, uskutečnilo se 6, výuky se zúčastnilo celkem 60 studentů, což je necelá 1/3 studentů zapsaných do 1. ročníku FES.

Na žádost doc. Machalíkové byl v rámci povinného předmětu „Životní prostředí“ pro 2. ročník DFJP výše uvedený kurs uskutečněn. V 10 termínech bylo proškoleni celkem 170 studentů, tj. celý ročník.

Zajištění těchto kursů, kdy školení probíhá po malých skupinách přímo v rešeršní studovně a každý poznatek mohou studenti okamžitě v praxi vyzkoušet, je z personálního hlediska velmi náročné. Na druhé straně je to jednoznačně účinný způsob, jak studenty do práce s informačními zdroji uvést. Potvrzuje to nejen kladný ohlas z jejich strany, ale i jejich mnohem větší samostatnost při práci ve studovně, kdy objektivně ubývá elementárních dotazů na pracovnice informačních služeb.

Na FChT je informační výchova studentů zajišťována učiteli fakulty v rámci předmětu Chemická informatika.

Na základě poptávky pedagogů FES proběhlo úvodní školení pro práci s informačními zdroji. Zúčastnilo se osm učitelů. Navazujícího specializovaného školení se zúčastnil jeden.

1.7 Revize a ochrana fondu

V červenci v době uzavření UK opět proběhla revize ve fondu volného výběru a studovny Studentská 519. Předmětem revize bylo celkem 50497 knihovních jednotek (KJ).

Zrevidováno bylo celkem 49968 KJ, z nich 39769 KJ fyzickou revizí sejmutím čárového kódu a 10199 KJ přes evidenci ve výpůjčním protokolu.

Výsledkem byl seznam 529 KJ k dohledání. Z něho bylo:

- 101 KJ fyzicky dohledáno
- 264 KJ po porovnání se seznamem nenalezených z r. 1999 odepsáno
- 164 KJ zapsáno do seznamu nenalezených za rok 2000

Tento výsledek lze považovat vzhledem k objemu fondu i ročnímu počtu výpůjček považovat ze velmi dobrý.

Dále probíhaly revize katedrových knihoven na FChT. K 31.12.2000 byly revize včetně likvidace ztrát a vyrovnání pohledávek vůči UK ukončeny na ÚPM, KDCP a KOCH. Nepodařilo se do konce roku uzavřít revize na KPF, KTOL a KANT, kde ještě probíhá dohledávání ztrát.

Zároveň byly na všech těchto katedrách provedeny také revize dlouhodobých výpůjček jednotlivých pracovníků a jejich počet uveden do souladu s Knihovním řádem. Dále probíhaly revize výpůjček u jednotlivých pracovníků některých dalších kateder FChT (např. KOAnCh). Při této činnosti bylo fyzicky zrevidováno více než 4500 a rekatologizováno do elektronického katalogu téměř 2700 knih.

Kompletně byla také zrevidována a rekatologizována příruční knihovna na nám. Čs. legií.

1.8 Činnost knihovní rady

Knihovní rada se sešla dvakrát.

- 2.3.2000 projednala a schválila Výroční zprávu Univerzitní knihovny za rok 1999 a seznámila se s předběžným návrhem rozpočtu na rok 2000. Dále se věnovala informační výchově studentů. Vyslovila spokojenost s prací knihovny.
- 14.9.2000 jednala o aktualizaci profilu fondu UK a informačním zabezpečení nových oborů, znovu se věnovala informační výchově studentů, seznámila se s výší a strukturou schváleného rozpočtu UK a stavem jeho čerpání k 31.8.2000.

1.9 Další činnost

- Byly vypracovány a podán projekt „Podpora zvyšování gramotnosti uživatelů informačních zdrojů“ do FRVŠ pro rok 2001.
- Byl vypracován a znovu podán projekt „Multifunkční knihovnické a informační centrum pro dopravu“ do programu „Informační zdroje pro vědu a výzkum“, jehož 3. kolo vyhlásilo MŠMT ČR na léta 2001-2003.
- 18. března, v rámci celostátní akce Březen – měsíc Internetu, se v UK uskutečnila „Sobota s Internetem“ pro zájemce z řad veřejnosti. Setkala se s velkým ohlasem. Do knihovny přišlo více než 200 zájemců o Internet všech věkových skupin.
- V rámci téže akce přihlásila UK své WWW stránky do soutěže o nejlepší knihovnický web a umístila se mezi třemi oceněnými knihovnami.
- Začátkem června byla ve velké zasedací síni FChT uspořádána ve spolupráci s knihkupectvím Malé centrum prodejní výstava zahraniční literatury. Akce se konala k 50. výročí založení UPa a setkala se s velkým ohlasem.
- V červnu se konala ve studovně na nám. Čs. legií tradiční výstavka diplomových prací FChT.
- V rámci Městského festivalu v Pardubicích proběhl v knihovně dne 7. října „Den otevřených dveří“.
- Byl aktualizován a znovu vydán informační leták.
- Na objednávku bylo vypracováno více než 60 rešerší na různá témata.

- Během roku navštívilo UK 13 skupin studentů z různých středních škol Pardubicka. Celkem se těchto exkurzí zúčastnilo více než 330 studentů. Mnozí z nich se stávají uživateli UK.

V rámci programu dalšího vzdělávání a informační spolupráce se pracovníci účastnili několika odborných seminářů a knihovnických porad.

Měsíc	Akce a místo konání	Účastník
Leden	Kurs „Psychologie komunikace“ pro pracovnice služeb	8 účastníků
Únor	KnowEurope – seminář o přístupu k informacím o EU	Rubešová
Březen	Databáze EIFL Direct – školení v NK Praha	Rubešová
	Návštěva knihovny CERGE v Praze	Kocková, Petráš
Duben	Zasedání regionálního výboru VČ SKIP	Kocková
Květen	Konference o profesionálních informačních zdrojích „Inforum“, Praha	Rubešová. Prochásková
	Setkání zástupců VŠ k Soubornému katalogu DP o životním prostředí, ČEÚ Praha	Rubešová
Červen	Prezentace databáze Web of Science v knihovně AV ČR, Praha	Rubešová. Prochásková
	Setkání odborné skupiny VŠ knihoven pro informační výchovu, ČVUT Praha	Rubešová
	Jednání oborové komise E FRVŠ 2000, Brno	Prochásková
Září	Seminář k automatizaci knihoven FFUK, Praha	Rubešová
	Konference „Knihovny současnosti“ v Seči	Kocková, Prochásková
	Jednání oborové komise E FRVŠ 2000, Brno	Prochásková
Říjen	Exkurze do nově otevřené Okresní knihovny Pardubice	17 účastníků
	Celostátní porada vysokoškolských knihoven, Brno	Rubešová, Prochásková
	Školení o databázích PCI a ProQuest, VŠE Praha	Rubešová
Listopad	Seminář o meziknihovní výpůjční službě, NK Praha	Kocková
	Informační zdroje pro humanitní a společenské vědy, seminář v knihovně AV ČR Praha	Kocková
	Zasedání regionálního výboru a valná hromada VČ SKIP, Pardubice	Kocková
	Školení o aplikaci zákona 101/2000 Sb. v knihovnách, MK Praha	Prochásková
	Školení o databázi Science Direct, STK Praha	Rubešová

2. Plán činnosti pro rok 2001

2.1 Nákup informačních zdrojů

V rámci koordinovaného nákupu periodických zdrojů ve sféře vysokých škol se zapojíme do dalšího projektu řízeného Státní technickou knihovnou. Bude se jednat především o elektronický přístup do periodik nakladatelství Wiley a Academic Press.

Na základě společného projektu s VŠCHT Praha bude cca od poloviny roku zajištěn přístup nejen do databáze organických sloučenin (Beilstein) ale také do databáze anorganických sloučenin (Gmelin). Vlastníkem a producentem obou bází je v současné době dceřinná společnost nakladatelství Elsevier Molecular Design Ltd. (MDL).

V rámci přípravy dalšího projektu probíhají také jednání o využití produktu SciFinder (CAS), který zajišťuje přístup k více než 16 milionům abstraktů, 28 milionům sloučenin a přímé vstupy do plných textů předplacených elektronických periodik.

2.2 Revize a ochrana fondu, dlouhodobé výpůjčky

Budou uzavřeny revize v katedrových knihovnách KPF, KANT a KTOL.

Bude zahájena revize na ÚPM – OVMTCH.

Průběžně budou probíhat revize dlouhodobých výpůjček jednotlivých pracovníků na FChT a jejich převod z výpůjčních lístků do elektronické čtenářské karty.

V období letních prázdnin opět proběhne revize volně přístupných fondů spojená s prověrkou a aktualizací literatury ve volném výběru.

Uskuteční se také reorganizace uzavřeného skladu v oddělení vázaných periodik, kde bude uloženo více než 5000 svazků, které knihovna převzala ze zrušené technické knihovny IRAPA.

2.3 Rozvoj informační infrastruktury a technologií

Bude třeba provést upgrade stávajícího knihovnického systému Kp-systém, což si vyžádá investici cca 70 tis. Kč (tento úkol přechází z r. 2000).

Pomocí nových technologií bude řešen způsob upomínání čtenářů na vypůjčené dokumenty.

Bude pokračovat vývoj a realizace systému pro digitální zpřístupnění a archivaci tzv. šedé literatury vydávané na UPa. Situace na zahraničních univerzitách ukazuje, že elektronické publikování tohoto druhu literatury je určujícím trendem pro nejbližší období, protože šetří náklady, usnadňuje informovanost o odborných a vědeckých aktivitách a celkově zvyšuje prestiž univerzity.

Podle finančních možností rozpočtu plánujeme obměnu alespoň některých počítačů, jejichž parametry již pro práci s informačními zdroji nestačí.

2.4 Výchova uživatelů

Hlavním úkolem v r. 2001 bude vypracování komplexního systému školení pro práci s informačními zdroji, a to jak klasickými tak elektronickými. Cílem je seznámit uživatele (pedagogy i studenty) s dostupnými informačními zdroji a novými způsoby jejich zpřístupňování, a tím zvýšit jejich využívání. Lze oprávněně předpokládat, že zvýšení „informační gramotnosti“ uživatelů povede k intenzivnějšímu a cílenějšímu využívání nových, převážně elektronických informačních zdrojů, na jejichž nákup jsou vynakládány nemalé finanční prostředky.

Podle zkušeností minulých dvou let se jako vhodné jeví tyto typy školení:

1. Vstupní přednáška pro první ročníky realizovaná pro celý ročník v některém ze základních předmětů.

2. Základní dvouhodinové školení pro první ročníky zařazené do předmětu typu „Základy informačních technologií“.
3. Specializované školení pro práci v jednotlivých databázových zdrojích pro studenty vyšších ročníků zařazené do předmětu podle odpovídající specializace
4. Doplnkové individuální školení pro pedagogy s ohledem na obor.
5. Školení pro novou službu, technologii nebo informační zdroj.

Účast na druhém a třetím typu školení by měla být včleněna do podmínek nutných pro zápočet či zkoušku, neboť praxe roku 2000 ukázala, že na základě dobrovolnosti je účast mizivá.

Pro všechny typy školení bude vypracována metodika a sylaby. Přepokládá se použití těchto forem:

- klasická forma přednášky s využitím didaktických pomůcek (dataprojektor, episkop apod.),
- školení v rešeršní studovně – praktické cvičení na počítačích za pomoci lektora a s použitím připravených tištěných návodu,
- interaktivní samostudium v prostředí WWW – pro tyto účely budou připraveny speciální WWW stránky přístupné v síti UPa.

Realizovaná školení budou vyhodnocena jak z hlediska účinnosti pro jednotlivé skupiny uživatelů, tak z hlediska náročnosti na pracovní kapacitu.

Již v r. 2000 byly zahájeny přípravy na realizaci předmětu „Informační zdroje a jejich využívání“. Během prvního pololetí by měl být předmět připraven a v zimním semestru 2001/2002 nabídnut jako celouniverzitní doporučený předmět.

2.5 Další vzdělávání knihovníků

Kromě běžného školení pracovníků pro nově zaváděné technologie a služby plánujeme:

- účast v kursu pro pracovnice jmenné a věcné katalogizace
- návštěvu některé z nově otevřených knihoven (SVK Liberec nebo MZK Brno)
- aktivní účast na semináři Automatizace knihovnických procesů - 8. ročník v Liberci
- účast na konferencích INFORUM 2001, Knihovny současnosti a Celostátní porada vysokoškolských knihoven

3. Přílohy

3.1 Finanční hospodaření

Nákup informačních pramenů

Položka	Částka v tis. Kč
Zahraniční periodika	2163
Česká periodika	214
Zahraniční knihy	173
České knihy	475
Zahraniční báze dat	1497
České báze dat	28
Členství v zahraničních společnostech	92
Celkem	4642

Poznámka: V UK byly dále zaevidovány knihovní fondy nakoupené ze zdrojů mimo rozpočet UK (granty, výzkumné záměry, rozpočty kateder) v celkové částce více než **500 tis. Kč**.

Provozní náklady + neinvestiční vybavení

Položka	Částka v tis. Kč
Spotřební materiál včetně papíru a karet na xerox	129
Neinvestiční vybavení (PC + software)	72
Služby včetně telefonů, opravy	94
Ochrana fondu včetně vazby	85
Meziknihovní výpůjční služba	75
Cestovné, vložné, členské poplatky	16
Energie	340
Celkem	811

Mzdové prostředky

Položka	Částka v tis. Kč
Mzdy +OOV	1848
Pojištění	641
Celkem	2489

Investiční vybavení

Položka	Částka v tis. Kč
Aktivní prvky sítě	80
Kopírovací stroj Minolta	108
Barevná tiskárna	50
Skener	61
Dotykový monitor	43
Celkem	342

Výnosy

Položka	Částka v tis. Kč
Tržby za kopírovací služby	291
Náhrady za ztracené knihy, poplatky za upomínky a registrační poplatky (veřejnost)	93
Pronájem	9
Celkem	393

3.2 Fondy

Přírůstky

Položka	Počet svazků
Knihy a skripta	4493
Audiovizuální média a multimédia	63
Normy	48
Vázaná periodika	718
Vysokoškolské práce	794
Celkem	6116

Úbytky

Položka	Počet svazků
Knihy (ztráty, opotřebení, zastaralost)	1389
Skripta (ztráty, opotřebení, zastaralost)	501
Vázaná periodika (zastaralost, duplicita)	270
AV-medium	1
Celkem	2161

Periodika

Položka	Počet titulů
Zahraniční časopisy	111
České časopisy	163
České týdeníky	10
České deníky	7
Celkem	291

Seznamy docházejících časopisů jsou k dispozici na adrese: <http://library.upce.cz>

3.3 Služby

Uživatelé, návštěvy, výpůjčky

Uživatelé zaregistrovaní k 31.12.1997	5229
Celkový počet absenčních výpůjček	73164
Celkový počet návštěvníků knihovny	125842
Celkový počet uživatelů rešeršní studovny	cca 45000
Počet uživatelů multimediální studovny	cca 4000
Počet uživatelů videostudovny	cca 70

Meziknihovní výpůjční služba

Požadavky našich uživatelů na informační prameny celkem	2718	
Z toho	Vyřízeno výpůjčkou	397
	Vyřízeno xerokopiemi	2275
Nevyřízeno	46	
Požadavky jiných knihoven na informační prameny celkem	626	
Z toho	Vyřízeno výpůjčkou	73
	Vyřízeno xerokopiemi	442
Nevyřízeno	111	

3.4 Personální zajištění

K 31.12.2000 činil počet pracovníků 17, přepočteno na úvazky 16.

Od 1.1.2001 bude úvazek Mgr. Pipkové snížen na 0,5. Počet úvazků tedy klesne na 15,5.

Velkým přínosem je fakt, že se podařilo během uplynulých dvou let získat nové pracovníky s bakalářským a magisterským vzděláním. Každodenní praxe potvrzuje, že s nástupem nových technologií do knihovnických a informačních služeb se vysokoškolské vzdělání stává pro některé kategorie pracovníků v knihovně nezbytností.

Kvalifikační struktura

Celkem pracovníků		17
z toho	s VŠ vzděláním v oboru knihovnictví	1
	s VŠ vzděláním v jiném oboru	6
	se SŠ vzděláním v oboru knihovnictví	7
	se SŠ vzděláním v jiném oboru	3

3.5 Databáze

3.5.1 Databáze zpřístupňované univerzitní knihovnou

Název databáze	CD-server (počet příst.)	on-line (počet příst.)
ASPI (právo, plnotextová)	neomezen	
Anopress – mediální databanka	lokálně PC	
Cross-Fire Beilstein – organické sloučeniny		6
CC Physical, chemical and earth sciences *	lokálně PC	
CC Life sciences*	lokálně PC	
Česká národní bibliografie	neomezen	
EIFL- Direct (EBSCO) (polytematická, plnotextová)		neomezen
EPIS (anotované bibliografické záznamy z českých ekonomických a právnických periodik)**	neomezen	
Chemical Abstracts 1999	4	
Chemical Abstracts 2000	4	
MEDIS ALARM (databáze nebezpečných látek)	neomezen	
Mezinárodní desetinné třídění	neomezen	
PCI (společenské a humanitní vědy)		neomezen
ProQuest (polytematická, plnotextová)		neomezen
Science Direct (plné texty periodik naklad. Elsevier)		neomezen
SEPI (ekonomické a právní informace, plnotextová)	neomezen	
SOLON (informace pro oblast státní správy a samosprávy)	1	
Springer Link (plné texty periodik nakl. Springer Vlg.)		neomezen
TRIS (anotované bibliografické záznamy článků z periodického tisku z oblasti dopravy)		3
Web of Science (citační rejstříky)		neomezen

*) Do 30.6.2000. Dále nahrazeno přístupem do Web of Science

***) Vydavatel ukončil aktualizaci k 30.10.1998

3.5.2 Využití databází zpřístupněných přes CD-server v r. 2000

Titul	Počet přístupů
Anglická gramatika	80
ASPI - právní předpisy	2354
Bohemia I. - historie	40
Bohemia II - historie	26
Česká multimediální encyklopedie	116
ČNB - Česká národní bibliografie	45
Dějiny evropské civilizace	71
Deutsch Interaktiv EUROKEY	19
Encarta encyklopedie 97	29
Encyklopedie molekulární biologie	12
English Pronunciation Guide	51
EPIS - ekonomie, právo	160
EURO - strategický průvodce	39
Eurydice	23
Evropané - biografický slovník	44
Fakta a čísla OSN *)	42
Heuréka - všeobecná encyklopedie	115
Chemical Abstracts manuály	116
Chemical Abstracts on CDROM	2215
Learn To Speak English	156
Lexicon Lingea-německý slovník	9
LM2-Riders of the Purple Sage	36
LM2-Room 13 and Other Stories	68
LM2-The Picture of Dorian Gray	79
LM2-The Stranger	122
LM3 - Dracula	33
LM3 - Sign of Four	80
LM3 - The Speckled Band	46
LM3 - The Woman Who Disappeared	31
Longman English Dictionary	40
Material Science on CD-ROM	39
MDT - desetinné třídění	21
MEDIS ALARM **)	406
MS Bookshelf98	16
MS Encarta encyklopedie 98	60
Multimediální atlas světa	14
Němčina - Literatur Lexikon	6
Němčina - Wer ist Oskar Lake?	6
Německá gramatika	12
Německý technický slovník	26
SEPI	369
SOLÓN	238
Statistická ročenka školství 98 *)	48
Statistická ročenka ČR 1998	129
Statistická ročenka ČR 1999 **)	43
Statistické ročenky ČR 93-97	57
Státy a jejich představitelé	54
Wörterbuch der deutschen Sprache	16
Životní prostředí - VŠ práce	84

*) aplikace byla zpřístupněna od března 2000

**) aplikace byla zpřístupněna od října 2000

3.5.3 Přehled využití databáze ProQuest

(zpřístupněna od září 2000)

Summary Usage Report

Usage Period: Sep 2000 - Dec 2000

Client Id: 45144

Client Name: UNIVERZITA PARDUBICE

Delivery Type	Format	Within Subscription Quantity	Outside Subscription Quantity
Electronic Mail	Full Text	1	0
On-Line Display	Abstract	62	0
On-Line Display	Citation	10	0
On-Line Display	Full Text	92	0
On-Line Display	Page Image	72	0
On-Line Display	Text+Graphics	53	0
Total Documents		290	0

3.5.4 Přehled využití databáze EBSCO (EIFL-Direct)

(zpřístupněna od února 2000)

Session Usage Report - Detail Level: Site Period: February - December 2000

Site	Logins	Searches	Hits	Abstracts	Emails	FT Articles	FT Pages	PDF Viewed
UNIV OF PARDUBICE	418	3005	1214926	2138	15	489	3498	42

Database Usage Report - Detail Level: Database Period: February - December 2000

Database Name	Searches	Hits	Abstracts	E-mails	FT Articles	FT Pages	PDF Viewed
1999 MeSH	1	1	1	0	0	0	0
Academic Search Elite	959	325789	779	1	199	1536	41
Business Source Premier	261	45853	64	0	41	150	0
Business Wire News	1	0	0	0	0	0	0
Clinical Reference Systems	40	0	0	0	0	0	0
Company Directory	4	157	0	0	0	0	0
Comprehensive MEDLINE with FullTEXT with MeSH	891	651384	976	14	218	1618	1
Concept Chart--MasterFILE FullTEXT	51	31	0	0	0	0	0
Health Source Plus	35	168	0	0	0	0	0

Image Collections	10	29519	32	0	0	0	0
Journal Name--Comp MEDLINE	1	0	0	0	0	0	0
Journal Name-Academic Search FullTEXT	14	14	14	0	0	0	0
MasterFILE Premier	490	140114	46	0	24	181	0
Newspaper Source	184	17571	12	0	6	9	0
Subjects--Academic Search FullTEXT - Hierarchical	15	4143	214	0	0	0	0
USP DI Volume II, Advice for the Patient	39	114	0	0	0	0	0
Grand Total	2996	1214858	2138	15	488	3494	42

Title Usage Report - Period: February 2000 - December 2000

ISSN	Title	Abstracts	E-mails	FT Articles	FT Pages	PDF Viewed
00010782	Communications of the ACM	2	0	0	0	0
00012610	Planning	2	0	1	5	0
00021482	AGRICULTURAL HISTORY	2	0	0	0	0
00027049	America	3	0	1	2	0
00027294	AMERICAN ANTHROPOLOGIST	1	0	0	0	0
00027863	Journal of the American Chemical Society	3	0	0	0	0
00028223	Journal of the American Dietetic Association	1	0	0	0	0
00028231	Journal of the American Society for Information Science	1	0	0	0	0
00028541	AMERICAN FORESTS	1	0	1	2	3
00028762	AMERICAN HISTORICAL REVIEW	4	0	0	0	0
00029165	American Journal of Clinical Nutrition	2	0	0	0	0
00029831	AMERICAN LITERATURE	1	0	0	0	0
00032700	Analytical Chemistry	5	0	0	0	0
00034819	Annals of Internal Medicine	61	0	0	0	0
00035491	ANTHROPOLOGICAL QUARTERLY	1	0	0	0	0
00036846	Applied Economics	1	0	0	0	0
00037087	Appraisal Journal	1	0	0	0	0
00051551	Automotive News	36	0	6	12	0
00062510	Billboard	3	0	1	3	0
00062960	Biochemistry	4	0	0	0	0
00064246	Black Scholar	3	0	1	3	0
00065374	Boating	2	0	1	10	0
00066648	Bollettino Chimico Farmaceutico (Italy)	1	0	0	0	0

00067385	BOOKLIST	1	0	0	0	0
00074039	Bulletin with Newsweek	1	0	0	0	0
00076813	Business Horizons	1	0	0	0	0
00077135	BUSINESS WEEK	3	0	2	2	0
00082538	Campus Life	2	0	0	0	0
00083658	CANADIAN GEOGRAPHER	3	0	0	0	0
00084166	Canadian Journal of Microbiology	0	1	0	0	0
00086002	Car & Driver	8	0	3	20	0
00086363	CARDIOVASCULAR RESEARCH	1	0	0	0	0
00092347	Chemical & Engineering News	1	0	0	0	0
0009272X	Chemical Week	27	0	14	725	0
0009496X	Choice (Australian)	2	0	0	0	0
00095982	Chronicle of Higher Education	2	0	0	0	0
00097330	CIRCULATION RESEARCH	1	0	0	0	0
00104175	Comparative Studies in Society & History	1	0	0	0	0
00104841	Computerworld	1	0	1	2	0
00107174	Consumer Reports	4	0	3	5	0
00108804	Cornell Hotel & Restaurant Administration Quarterly	1	0	0	0	0
00111589	Criticism	1	0	0	0	0
00113921	Current Sociology	5	0	0	0	0
00116963	Datamation	1	0	0	0	0
00119350	Design Engineering	2	0	1	2	0
00119407	Design News	1	0	0	0	0
00129011	EBONY	2	0	1	4	0
00130613	Economist	9	0	7	17	3
00134457	Electrical World	2	0	0	0	0
00138266	ENGLISH HISTORICAL REVIEW	1	0	0	0	0
00138304	ELH	1	0	0	0	0
00139165	Environment & Behavior	61	0	1	9	0
0013936X	Environmental Science & Technology	8	0	0	0	0
00140139	Ergonomics	2	0	0	0	0
00140880	ESSENCE	1	0	0	0	0
00143111	European History Quarterly	1	0	0	0	0
00147591	Far Eastern Economic Review	1	0	0	0	0
00151386	Film Quarterly	1	0	0	0	0
00154741	FLY FISHERMAN	2	0	1	4	0
00155632	FOLIA MICROBIOLOGICA - PRAGUE-	0	1	0	0	0
00156914	Forbes	6	0	1	1	0
00158259	Fortune	2	0	1	2	0
00161071	FRENCH HISTORICAL STUDIES	4	0	0	0	0

00165492	Gazette: International Journal for Communication Studies	1	0	0	0	0
00167487	Geography	1	0	0	0	0
0017209X	Good Housekeeping	2	0	0	0	0
00182648	History	1	0	0	0	0
00189464	IEEE Transactions on Magnetics	1	0	0	0	0
00189545	IEEE Transactions on Vehicular Technology	1	0	0	0	0
00214590	Japan Quarterly	2	0	0	0	0
00218723	Journal of American History	3	0	0	0	0
00218847	Journal of Applied Bacteriology	0	1	0	0	0
00219584	JOURNAL OF CHEMICAL EDUCATION	2	0	0	0	0
00219916	JOURNAL OF COMMUNICATION	1	0	0	0	0
00220426	Journal of Drug Issues	3	0	1	22	0
00220515	Journal of Economic Literature	3	0	0	0	0
00221953	Journal of Interdisciplinary History	1	0	0	0	0
00222216	JOURNAL OF LEISURE RESEARCH	3	0	1	20	0
00222801	JOURNAL OF MODERN HISTORY	1	0	0	0	0
00223263	Journal of Organic Chemistry	1	0	0	0	0
00223840	JOURNAL OF POPULAR CULTURE	1	0	0	0	0
00224375	Journal of Safety Research	3	0	0	0	0
00224529	JOURNAL OF SOCIAL HISTORY	1	0	0	0	0
00224642	JOURNAL OF SOUTHERN HISTORY	1	0	0	0	0
00224839	JOURNAL OF SYSTEMS MANAGEMENT	1	0	0	0	0
00224863	Journal of Taxation	1	0	0	0	0
00243205	LIFE SCIENCES	1	0	0	0	0
00256501	Mechanical Engineering	5	0	4	25	0
00257125	MEDICAL CLINICS OF NORTH AMERICA	1	0	0	0	0
00257206	MEDICAL ECONOMICS	2	0	0	0	0
00262420	MICHIGAN QUARTERLY REVIEW	1	0	0	0	0
00263079	American Studies	1	0	0	0	0
00271306	MOSCOW NEWS	4	0	0	0	0
00278424	Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America	1	0	0	0	0
00278874	Journal of the National Cancer Institute	1	0	0	0	0
00278939	NATIONAL CATHOLIC REPORTER	2	0	0	0	0
00280496	Nation's Health	1	0	0	0	0
00280836	Nature	1	0	0	0	0

3.5.5 Přehled přístupů do databáze CrossFire Beilstein

Statistika využívání systému CrossFire jednotlivými institucemi za období leden-říjen 2000 a srovnání s r. 1999

	Počet připojení 2000	Počet připojení 2000 %	Počet připojení 1999 %	Počet připojení přepočtený z.r.1999	Podíl počtu připojení 2000/1999 (srovnatelná období)	Počet příkazů	Počet příkazů %	Počet příkazů na jedno připojení	Strojový čas s	Strojový čas %	Strojový čas pro jeden příkaz
VŠCHT Praha	8321	47,85	42,31	6475	1,29	480131	43,27	58	695579	48,97	1,45
UPa	1272	7,31	9,74	1490	0,85	98789	8,90	78	100272	7,06	1,02
UK Praha	982	5,65	6,96	1065	0,92	95800	8,63	98	139921	9,85	1,46
UHK	708	4,07	4,93	755	0,94	54740	4,93	77	54024	3,80	0,99
UP Olomouc	347	2,00	3,30	505	1,08	18377	1,66	53	17209	1,21	0,94
MU Brno	1197	6,88	7,25	1110	1,15	102664	9,25	86	120870	8,51	1,18
VUT Brno	257	1,48	1,34	205	0,89	8741	0,79	34	7696	0,54	0,88
VUT Zlín	213	1,22	1,57	240	0,89	29838	2,69	140	31841	2,24	1,07
VFaf Brno	405	2,33	2,55	390	1,04	31058	2,80	77	34025	2,40	1,10
OU Ostrava	133	0,76	1,50	230	0,59	4707	0,42	35	4989	0,35	1,06
AV ČR	1241	7,14	18,56	2840	0,44	67687	6,10	55	93382	6,57	1,38
VÚOS Pardubice	2314	13,31				116998	10,54	51	120654	8,49	1,03
	17390	100,00				1109530	100,00		1420462	100,00	

